

url :Â <http://ugtg.org/spip.php?article524>

KÃ« a KanpÃ«ch

- Dossiers - Ferme de CampÃ«che -

Date de parution : 29 novembre 1999

Date de mise en ligne : vendredi 15 aoÃ«t 2008

Mis Ã jour le : samedi 30 aoÃ«t 2008

I - POU KANPÃÆCH FÃÆ KANPÃÆCH Ã0 KONTINYA0 NOURI GWADLOUPA0YEN

A - Ka ki kanpÃ"ch ?

- [-] On pyÃ©bwa ki ka bay mÃ©yÃ" bwa pou chabon, ki ka bay mÃ©yÃ" flÃ" pou miyÃ"l, ki ka bay koulÃ", ki ka pousÃ© kotÃ© ki dlo ra... on pyÃ©bwa ki nouri malÃ©rÃ© an tout tan ;
- [-] On kotÃ© an bout a Gwadeloup la ou pÃ© dÃ©kouvÃ© ankijan pÃ©yi la bÃ"l, obÃ² lanmÃ" Latlantik, kotÃ© a gran van Ã© a bÃ"l soley ;
- [-] On kotÃ© la Kalina(Krayib) foutÃ© FwansÃ© on glann an monman yo tÃ© vlÃ© pwan pÃ©yi la, dÃ©twi pÃ"p Krayib, Ã© enstalÃ© mÃ"s Ã© labitid a yo, fÃ" konmÃ"s a nonm yo wotÃ© pa fÃ²s an pÃ©yi Lafrik pou travay pou yo anba sistenm a lÃ"sklavaj ;
- [-] On kotÃ© kapitalis Ã© kolonyalis fÃ" lajan kon kann avÃ" swÃ© a nÃ"g an kann ;
- [-] On lantoupwiz kapitalis fwansÃ© gannyÃ© pou ayen, an men a sosyÃ©tÃ© BopÃ² (1978) pou fÃ" poul fÃ" zÃ© ;
- [-] On lantoupwiz ola 48 a 30 fanm Ã© nonm tÃ© ka travay pou fÃ" kapitalis gannyÃ© plis ki 2,5 milyon lÃ©wo chak lannÃ©, fÃ" 60 000 poul ponn 15 milyon zÃ© chak lannÃ© avan-y koulÃ© ;
- [-] 32 lekta tÃ", 15 hanga Ã© 3 milyon lÃ©wo zouti Ã© matÃ©ryÃ©l ki kapitalis dÃ©sidÃ© vann 3 milyon swadizan pou yo pÃ© woupwan sa yo pÃ" d san di tou sa yo mÃ"t a kotÃ© pannan sÃ© 28 lannÃ© la yo kontrolÃ© lantoupwiz la ;
- [-] On lantoupwiz lÃ"wowÃ" on gwoup travayÃ" lisansyÃ© dÃ©sidÃ© anfinaldikont kolÃ© tÃ"t Ã© lajan a yo, lyannÃ© avÃ" dot fanm Ã© nonm Gwadeloup pou krÃ©yÃ© on lantoupwiz la sÃ© yo Ã© nou GwadeloupÃ©yen ki ka kontwolÃ© ka pou pwodwi, avÃ" kimoun, ankijan Ã© pou toultan ;
- [-] On lÃ"spwa pou nou GwadeloupÃ©yen kapab travay pou nou krÃ©yÃ© on sistenm ki pÃ© kÃ© sanm ta kapitalis-komÃ"wsan Ã© posÃ©dan, ki kapab konstwi nonm, rÃ"spÃ©ktÃ© laliwondaj, dÃ©montrÃ© an ki jan nou GwadeloupÃ©yen pÃ© nouri nou, nou menm padavwa bato Ã© aviyon pÃ© pÃ© pa on jou chayÃ© machandiz an Gwadeloup pou alimantÃ© Ã© nouri sistenm a kapitalis ;
- [-] On lokazyon pou nou konpwann ankijan apwÃ© FwansÃ© dÃ©twi pÃ"p Krayib, marÃ© fanm Ã© nonm Lafrik anba lÃ"sklavaj, yenki pou plis lajan, dÃ©katyÃ© Ã© dÃ©mounÃ© fanm Ã© nonm Gwadeloup anba kolonizasyon Ã© lasimilasyon, nou douwÃ© jÃ²dila choukÃ© nou an konsyans, avÃ" mÃ©mwa Ã© gannyÃ© fÃ²s Ã© pouvwa ki ni pou gannyÃ© an sosyÃ©tÃ© Gwadeloup a jÃ²dila

NOU KA PWAN KANPÃÆCH ! NOU KA WOTÃ0 BWA KANPÃÆCH AN MEN A YO !

- [-] KanpÃ"ch sÃ© on koutkyanm, a pa on kout nonm ;
- [-] KanpÃ"ch sÃ© on lyannaj a tout lidÃ© Ã© touse nou fin pa konprann, nou fanm Ã© nonm Gwadeloup apwÃ© nou fwÃ©kantÃ© lÃ©kÃ²l a FwansÃ©, istwa Ã© lÃ"spÃ©riyans a dot pÃ"p asi latÃ", konÃ©sans a pÃ©yizan Ã© travayÃ", mÃ©s Ã© labitid a pÃ"p Gwadeloup.

B - Ka nou vlÃ© ?

- [-] FÃ" fanm fÃ" fanm... !!! FÃ" nonm fÃ" nonm... !!! San janmen manjÃ© an men a yoâEuros! !!!
- [-] KalbandÃ© lespwatasyon kapitalis Ã© kolonyalis !
- [-] KontinyÃ© nouri lalit !
- [-] TÃ" Gwadeloup sÃ© tan nou, nou ka pwan-y !
- [-] Pitit an nou Ã© pitit a pitit an nou kÃ© viv, grandi, pwan fÃ²s, travay an Gwadeloup adan on sosyÃ©tÃ© on laliwondaj, san pwoblenm ni an tÃ"t a yo ni an kÃ² a yo.... avÃ" lÃ"spwa a KanpÃ"ch !

[-] PwÃvwa avan twota marÃ nou, padavwa pi plis fanm Ã nonm asi latÃ ka pwan fÃ anba kapitalis Ã mondyalizasyon, davwa yo plantÃ manjÃ pou nouri lÃksidan.

C - An ki jan fÃ kanpÃch fÃ KanpÃch ?

ASI 32 LÃÆKTA TÃÆ NOU KAY :

- [-] PlantÃ manjÃ, lÃvÃ zannimo pou vyann, prodwi kouran Ã lÃktrik Ã gaz ;
- [-] KonsÃvvÃ sa nou pwodwi ;
- [-] Vann Ã bokantÃ sa nou pwodwi ;
- [-] WouvÃ lÃkÃ pou Ã splikÃ Ã nouri ÃspÃryans nou vÃ dÃvlopÃ ;
- [-] WouvÃ pÃt pou montrÃ nou GwadeloupÃyen Ã pÃp pÃyi dÃwÃ sa nou fÃ, avÃ tÃt an nou Ã dÃ men an nou ;
- [-] KrÃyÃ on lÃspwi, on drapo, on chantÃ, lenj Ã koulÃ pou lyannÃ pÃp Gwadeloup asi KanpÃch ;
- [-] SanblÃ lajan san pasÃ pa sistenm a kapitalis.

D - Pa ki chimen nou kÃ pasÃ ?

- SanblÃ tout GwadeloupÃyen nou konnÃt, ki konnÃt Ã ki konpwann sa pou fÃ an lÃspwi a KanpÃch Ã ki kapab, agrikiltÃ, enjÃnyÃ an tout mÃtyÃ kon prodiksyon a kouran, a gaz, a pwason, mÃt-a-mannyÃk an transmisyon a konÃsans, an komÃs, an tourism, an sistenm a lajan. Yo dwÃt pÃ fÃ lidÃ, lÃspwa Ã lÃspwi a KanpÃch ÃklÃ.
- GadÃ vwÃ sa ki ni an pÃyi dÃwÃ... (Commerce Equitable, SEL, SonghaÃ, La Bonne Bouffe...) Ã pwÃvwa an pÃyi Krayib.
- KonmansÃ plantÃ manjÃ Ã plantÃ nonm toupannan nou kÃ fÃ lÃspwi la pwan plas an tÃt an nou.

II âEuros" SA KI JA BITYÃ JA BITYÃ !

Adan pawÃ douvan la nou sÃti palÃ la tini on lidÃ dÃvlopman a nonm pou dÃmen. FÃ tout fÃs politik ki tan nou mofwazÃ pou dÃ bon an tout sÃt matyÃ lÃkonomi. FÃ nou mennÃ pi ho, pi ho konsyans o pÃp la, pou nou libÃrÃ on moso a andidan an nou menm douvan migan kolonizasyon âEuros" mondyalizasyon. Pou nou fÃ douvan fÃ nou gadÃ sa ki ja bityÃ.

A âEuros" Ki lespÃryans nou ja mennÃ ?

1 âEuros" Okipasyon a tÃ asi BÃn âEuros" VÃn(LansbÃtran) Ã tÃ a Â« Cnie FruitiÃre Â » (Manten)

- PrÃmyÃ okipasyon ki fÃt an pÃryÃd la Â« UTA âEuros" UPG Â » vwÃ jou sÃtÃ kotÃ lannÃ 1976 âEuros" 77. Pou yonn, an limit LansbÃtran Ã Kannal, tÃ bitasyon Â« Dadoud âEuros" Lagarde, Bonne -VeineÂ » tÃ ni onpil kolon. Yo di Â« Awa ! Â », misyÃ Simonet pÃ kÃ opozÃ yo lÃvÃ timoun a yo Ã nouri fanmi a yo. EvÃ koudmen, yo bityÃ tÃ. Jis jÃdila, yo ka kontinyÃ travay tÃ lasa.
- Okipasyon tÃ Manten konmansÃ an 1978. Â« La terre Ã ceux qui la travaillent ! Â », mi sÃ konsa lÃ sendika bwannÃ lÃ go popwÃtÃ Ã rachÃ zongonn a kapitalis fwansÃ an tÃ Gwadeloup. Onlo GwadeloupÃyen montrÃ solidaritÃ avÃ lit a travayÃ a tÃ. Kolonyalis fwansÃ fÃmÃ dÃ militan adan lajÃ a yo.

2 âEuros" Okipasyon tÃ Galbas

KotÃ© lÃ© lannÃ© 1980, okipasyon tÃ" Galbas konmansÃ©. SÃ© on lÃ"spÃ©ryans ola onlo militan pÃ²tÃ© fÃ²s a yo. JÃ²di-la, lÃ© 120 Å"ta tÃ" Galbas divizÃ© an plizyÃ" espwatasyon. SCA Galbas ki asi 60 Å"ta ka fÃ" kann Ã© zannanna. Asi rÃ"stan la tini twa Å"spwatasyon, yo chak asi 20 Å"ta. ni plizyÃ© esplwatasyon asi Galbas.

3 âEuros" RÃ©fÃ²m fonsyÃ© an lannÃ© 1981

Toutokipasyon a tÃ" oblijÃ© kolonyalis fwansÃ© rÃ"vwÃ" distribisyon a tÃ" an pÃ©yi an nou. SÃ© konsa RF fÃ"t an 1981. Adan plizyÃ" Å« GFA Å» (Groupement Foncier Agricole) tousa antrÃ© an plas an NÃ² Gwadeloup, an plen Zabim, MÃ²nalo Ã© Moul, Ã© apwÃ© an NÃ² GranntÃ"... asi 11.000 Å"ta. Kolonyalis fwansÃ© mÃ©tÃ© milyon lajan an men a pwopriÃ©tÃ" kapitalis.

AlÃ"kilÃ©, pÃ©yizan mwayen GwadeloupÃ©yen pousÃ© asi tÃ" Gwadeloup men tÃ" Gwadeloup pÃ²kÃ² ka ba pÃ"p Gwadeloup manjÃ© sa-y fÃ²-y manjÃ©. Kolonyalis fwansÃ© ka simÃ© sibvansyon pou nou kontinyÃ© manjÃ© asi pÃ² âEuros" la.

B âEuros" Ki lÃ"spÃ©ryans nou ja fÃ" dÃ²t kotÃ© ki an tÃ" ?

Lalita mouvman sosyal la fÃ" nou konstatÃ© : dÃ"pi kapitalis fin siwotÃ© lajan a LÃ©ta, lajan a KonsÃ"y RÃ©jyonal, lajan a KonsÃ"y JÃ©nÃ©ral, lajan a Konmin, yo ka fÃ"mÃ© lantoupwiz, yo ka chapÃ© kÃ² Ã© yo ka vonmi travayÃ" an lari la. EvÃ" sa, mouvman sosyal la konpwann, travayÃ" pa pÃ²k, yo pa bwak, yo pÃ© gidonnÃ© lantoupwiz a yo... SÃ© sa ki bay pi plis on dizenn lantoupwiz ola sÃ© travayÃ" ka kontrol... : Å« SAG, Station ValkanÃ© rs, Patisserie RenÃ©...Å», Ã© dot ankÃ².

CâEuros" VoyÃ© zyÃ© an pÃ©yi dÃ©wÃ²... Å« SONGHAA Å»... an pÃ©yi BÃ©nen (Lafwik)

DÃ"pi lannÃ© 1985, ni fanm Ã© nonm an pÃ©yi BÃ©nen ka fÃ" tÃ" Lafwik potÃ© manjÃ© kon kann. Yo ka fÃ" vyann, pwason, lÃ©gim... yo ka fÃ" rasin, yo ka fÃ" fwi, yo ka fÃ" fÃ²wmasyon, yo branchÃ© entÃ"wnÃ"t, Ã© dÃ²t ankÃ².

Nou ka woutyenn lÃ© senk pwen kapital ki lÃ"spÃ©ryans SonghaÃ" ka mÃ"t douvan pou konstwi on pwojÃ© :

- [-] GadÃ© laliwondaj ola pwojÃ© la kay bityÃ© ;
- [-] GadÃ© ki fanm Ã© nonm ki la Ã© ka yo ja pÃ²tÃ© an laliwondaj la ;
- [-] GadÃ© an ki sosyÃ©tÃ© nou yÃ© lÃ" nou kay bityÃ© ;
- [-] GadÃ© ola tÃ"knoloji rivÃ© an men a fanm Ã© nonm ki an pÃ©yi la ;
- [-] ... ApwÃ© tousa, gadÃ© kijan nou pÃ© sanblÃ© lajan andidan pÃ"p la.

D - Ki lagrikilti ki fÃ² ni pou nourri pÃ"p Gwadeloup ?

ON LAGRIKILTI KI KA RÃ©ESPÃ©KTÃ©0 :

- [-] Nonm la ;
- [-] Laliwondaj la ;
- [-] WouchoukÃ© adan pÃ©yi Gwadeloup pou nourri pÃ"p la ;
- [-] PwodiktÃ" la ki ka fÃ" tÃ" fÃ" manjÃ© la... pou-y pÃ© viv kon toutmoun !

POU BOUT !!!

- [-] FÃ² an mwa oktÃ²b 2008 KAK (KÃ« A KanpÃ«ch) pÃ© di ola nou kay Ã«vÃ« KanpÃ«ch Ã© opita an
- [-] JanvyÃ© 2009 wouvÃ« kÃ« a bwa KanpÃ«ch.
- [-] I fÃ² nou di Ã© Ã«splikÃ© sa ki Ã«stratÃ©ji an nou pou pÃ«p la.
- [-] FÃ² pÃ«p la ka konpwann klÃ« âEuros" klÃ« âEuros" klÃ«, sa nou ka dÃ©sidÃ©.
- [-] Fo-y ka konpwann sa nou ka fÃ« konm si, sa-y santi, sa-y di lÃ«wowÃ«-y hÃ©lÃ© :

Ã« Pa mannyÃ© KanpÃ«ch ! Ã« », nou militan, nou konpwann sa ki fÃ² tÃ© fÃ².

Nou douwÃ© kiltivÃ© volontÃ© a pÃ«p la adan on lign politik, ki fwi a rÃ©flÃ«ksyon an nou asi sa-y santi pou dÃ«men.

Si nou kenbÃ© fil a-y, nou kÃ© gannyÃ© !
Si nou lagÃ© fil a-y, nou pÃ«d konba !

KÃ« A KANPÃ«CH (KAK)

- [-] Association de DÃ©fense des SalariÃ©s de la Ferme de CampÃ«che,
- [-] UGTG
- [-] UPG
- [-] Mouvman KiltirÃ«l AKIYO
- [-] Association ANKA
- [-] TRAVAYE E PEYIZAN
- [-] MOUVMAN NONM